

Metodika monitoringu druhů přílohy I směrnice o ptácích – výr velký

Autor: Bohuslav Kloubec

Editor: Jan Havlíček

Verze 2020

Hlavní cíle průzkumu:

- získání aktuálních údajů o rozšíření, početnosti a vývoji populace výra velkého na sledovaném území
- zjištění jeho biotopových nároků
- zjištění a popis faktorů s negativními dopady na jeho populace
- zjištění výskytu dalších ochránářsky významných druhů na kontrolovaných lokalitách

Metoda provádění průzkumu:

Výběr lokality

Ideálními hnízdními biotopy výra jsou zarostlé skalnaté stráně v údolí řek s volným výletem z hnízdiště do okolní zemědělské krajiny a kamenito-balvanité stráně větších lesních celků. Druh může obsazovat i stromová hnízda jiných druhů v lesích nižších poloh bez výše uvedených stanovišť.

Metoda monitoringu

Monitoring proběhne pomocí registrace hlasových projevů při použití následujících metod, nebo jejich kombinací s cílem pokrýt sledované území. Sčítací body nebo linie jsou při nich umístěny v blízkosti známých hnízdišť a vhodných míst pro hnízdění. Doporučuje se na sledovaném území sdružit známá a potenciální hnízdiště do skupin tak, aby každou skupinu bylo možné zkontrolovat při jedné kontrole, tj. za jednu noc. V případě negativní kontroly je vhodné podle možností stejné teritorium navštívit ve stejnou noc i vícekrát za sebou v různou dobu. Pokud nebude výr velký zaznamenán do cca 15 minut na daném bodu nebo cca 30 min. chůze po linii, lze pro potvrzení negativní kontroly provést provokaci s použitím vábničky nebo nahrávky teritoriálního hlasu (použití provokace se zaznamená do tabulky závěrečné zprávy a u jedinců zaznamenaných až na základě provokace bude tato skutečnost uvedena např. v poznámce). Zaznamenávání jsou povinně vždy všichni zjištění jedinci všech druhů sov a sluky lesní, popř. dalších druhů ptáků (především ZCHD a druhy přílohy 1 směrnice o ptácích).

1. Celonoční akustický monitoring s využitím automatických záznamníků (nejméně 2× na každé lokalitě). Pro podrobné informace o této metodě viz její metodiku.

2. Liniová metoda – chůze o rychlosti cca 2–3 km/hod. s občasnými zastávkami – především linie okolo vodních toků.
3. Bodový transekt s body vzdálenými od sebe cca 1 km. Délka kontroly na jednotlivých bodech, resp. v teritoriích je nejméně 10–20 minut.
4. Cílené kontroly tradičních hnízdišť. Pokud se v oblasti provádí kroužkování výrů velkých, budou zaznamenány veškeré údaje zjištěné při kroužkování nebo kontrolách na hnízdech.

Monitoring probíhá pouze za příznivých klimatických podmínek.

Termín, počet návštěv a rozsah monitoringu

Na každé lokalitě, bodovém, nebo liniovém transektu se uskuteční nejméně 2 kontroly v rozpětí cca 2–4 týdnů od začátku až pol. II. (případně od I.) do konce III. až pol. IV., a to v období od západu slunce a soumraku po celou noc až do rozednávání. Pokud sčítání probíhá jen během části noci, je vhodné tuto dobu střídat. Doplnkově lze sčítat též v 2. pol. IX. a v X. (v oblastech, kde probíhal podzimní monitoring v minulosti, nebo na základě schválení garantem sledování stavu ptáků).

Monitoring bude proveden na co nejvyšším možném počtu vhodných lokalit v rámci daného pole, v oblastech, kde probíhal monitoring v minulosti, především na stejných lokalitách.

Forma odevzdávání výsledků:

- nálezová data všech zjištěných druhů sov a sluky lesní.
- stručná textová závěrečná zpráva a řádně vyplněná tabulka závěrečné zprávy.
- zákresy všech sčítacích bodů nebo linií (formát shp.).

Zdroj:

Kloubec, B., 2006: Metody monitoringu ptáků – Výr velký. Dep. AOPK ČR, Praha, 5 pp.